

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (peti senat)

z dne 9. decembra 2015*

„Predhodno odločanje — Šesta direktiva o DDV — Oprostitve — Člen 13(B)(d), točka 6 — Posebni investicijski skladi — Pojem — Investicije v nepremičnine — Upravljanje posebnih investicijskih skladov — Pojem — Dejansko gospodarjenje z nepremičnino“

V zadevi C-595/13,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Hoge Raad der Nederlanden (vrhovno sodišče Nizozemske) z odločbo z dne 1. novembra 2013, ki je prispela na Sodišče 21. novembra 2013, v postopku

Staatssecretaris van Financiën

proti

Fiscale Eenheid X NV cs,

SODIŠČE (peti senat),

v sestavi T. von Danwitz, predsednik četrtega senata v funkciji predsednika petega senata, D. Šváby, A. Rosas (poročevalec), E. Juhász in C. Vajda, sodniki,

generalna pravobranilka: J. Kokott,

sodna tajnica: M. Ferreira, glavna administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 4. marca 2015,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Fiscale Eenheid X NV cs T. Scheer, odvetnik, K. Bruins in M. Morawski, adviseurs,
- za nizozemsko vlado M. Bulterman, B. Koopman in H. Stergiou, agentke,
- za švedsko vlado A. Falk, C. Meyer-Seitz, U. Persson, E. Karlsson, L. Swedenborg in C. Hagerman, agenti,
- za vlado Združenega kraljestva L. Christie, agent, skupaj z R. Hillom, barrister,
- za Evropsko komisijo W. Roels in C. Soulay, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 20. maja 2015

* Jezik postopka: nizozemščina.

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člen 13(B)(d), točka 6, Šeste direktive Sveta z dne 17. maja 1977 o usklajevanju zakonodaje držav članic o prometnih davkih – Skupni sistem davka na dodano vrednost: enotna osnova za odmero (77/388/EGS) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 9, zvezek 1, str. 23), kakor je bila spremenjena z Direktivo Sveta 91/680/EGS z dne 16. decembra 1991 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 9, zvezek 1, str. 160, v nadaljevanju: Šesta direktiva).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Staatssecretaris van Financiën (državni sekretar za finance) in družbo Fiscale Eenheid X NV c.s. (v nadaljevanju: X) zaradi odločbe o odmeri davka na dodano vrednost (v nadaljevanju: DDV), ki je bila izdana tej družbi za leto 1996.

Pravni okvir

Pravo Unije

Ureditev DDV

- 3 V skladu s členom 2, točka 1, Šeste direktive je predmet DDV med drugim „dobava blaga ali storitev, ki jo davčni zavezanec, ki deluje kot tak, opravi na ozemlju države za plačilo“.
- 4 V skladu s členom 4(4), drugi pododstavek, Šeste direktive lahko „vsaka država članica obravnava kot enega davčnega zavezanca osebe s sedežem na ozemlju države, ki so kljub temu, da so pravno neodvisne, med seboj finančno, gospodarsko in organizacijsko tesno povezane“.
- 5 Člen 13(B)(d), točka 6, Šeste direktive določa:
„Brez poseganja v druge določbe Skupnosti države članice pod pogoji, ki jih določijo zaradi zagotavljanja pravilne in enostavne uporabe oprostitev in preprečevanja vsakršnih možnih utaj, izogibanj ali zlorab, oprostijo:
[...]
(d) naslednje transakcije:
[...]
6. upravljanje posebnih investicijskih skladov, ki jih opredelijo države članice“.
- 6 Člen 13(B)(d), točka 6, Šeste direktive je v bistvu enak členu 135(1)(g) Direktive Sveta 2006/112/ES z dne 28. novembra 2006 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost (UL L 347, str. 1), ki je s 1. januarjem 2007 razveljavila in nadomestila Šesto direktivo.

Zakonodaja o nadzoru nad naložbami

- 7 V prvi in drugi uvodni izjavi Direktive Sveta 85/611/EGS z dne 20. decembra 1985 o usklajevanju zakonov in drugih predpisov o kolektivnih naložbenih podjetjih za vlaganja v prenosljive vrednostne papirje (KNPVP) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 1, str. 139, v nadaljevanju: Direktiva KNPVP) je navedeno:

„ker se zakonodaja posameznih držav članic v zvezi s kolektivnimi naložbenimi podjetji bistveno razlikuje, predvsem glede obveznosti in nadzora nad temi podjetji; ker te razlike izkrivljajo pogoje konkurence med podjetji in ne zagotavljajo enakovredne zaščite za imetnike enot premoženja;

ker naj se nacionalni zakoni, ki urejajo kolektivne naložbene podjetje, uskladijo zaradi približevanja pogojev konkurence med temi podjetji na ravni Skupnosti in hkrati zagotovijo učinkovitejšo in enotnejšo zaščito za imetnike enot premoženja; ker bo takšna uskladitev kolektivnemu naložbenemu podjetju v eni državi članici olajšala trženje enot premoženja v drugih državah članicah“.

- 8 Področje uporabe Direktive KNPVP je določeno v šesti uvodni izjavi te direktive:

„ker naj se usklajevanje zakonodaje držav članic na začetku omeji na tiste kolektivne naložbene podjetje, drugačne od podjetjev zaprtega tipa, ki pospešujejo prodajo enot svojega premoženja javnosti v Skupnosti in katerih edini cilj je vlaganje v prenosljive vrednostne papirje [...]; ker sproža ureditev kolektivnih naložbenih podjetij, ki niso zajeti v direktivi, številne težave, ki jih je treba reševati z drugimi določbami in bodo ti podjetji ustrezno obravnavani pri usklajevanju na poznejši stopnji; [...]“.

- 9 Direktiva KNPV v različici, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2001/108/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. januarja 2002 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 4, str. 302), ki se ne uporablja za čas dejanskega stanja iz postopka v glavni stvari, v členu 1(1) in (2) določa:

„1. Države članice uporabljajo to direktivo za kolektivne naložbene podjetje za vlaganja v prenosljive vrednostne papirje (v nadaljevanju: imenovane KNPVP) na njihovem ozemlju.

2. Za namene te direktive in ob upoštevanju člena 2 so KNPVP tisti:

- katerih edini namen je skupno vlaganje kapitala, zbranega pri javnosti, v prenosljive vrednostne papirje in/ali druga likvidna finančna sredstva, navedena v členu 19(1), in ki posluje po načelu razpršitve tveganj, in
- katerih enote premoženja se na zahtevo imetnikov ponovno odkupijo ali izplačajo, neposredno ali posredno, iz sredstev teh podjetij. Ukrepi KNPVP, s katerimi zagotavljajo, da se tržna vrednost njihovih enot na borzi ne razlikuje bistveno od čiste vrednosti njihovih sredstev, štejejo za enakovredne takemu ponovnemu odkupu ali izplačilu.“

- 10 Člen 5(2), drugi pododstavek, Direktive KNPVP v različici, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2001/107/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. januarja 2002 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 4, str. 287), ki se ne uporablja v času dejanskega stanja iz postopka v glavni stvari, določa, da „[u]pravljanje vzajemnih skladov/skupnih sredstev in investicijskih družb za namene te direktive vključuje naloge, navedene v Prilogi II, ki jih je mogoče še dopolniti“.

11 V navedeni Prilogi II so med „nalogami, zajetimi v dejavnost upravljanja skupnega premoženja“, navedene te točke:

„– Upravljanje naložb.

— Upravne naloge:

- (a) pravne in računovodske storitve za upravljanje sklada;
- (b) poizvedbe strank;
- (c) vrednotenje in oblikovanje cen (vključno z davčnimi povračili);
- (d) spremljanje usklajenosti z zakonodajo;
- (e) vodenje registra imetnikov enot premoženja;
- (f) razdelitev prihodka;
- (g) izdaja in odkup enot premoženja;
- (h) izpolnitev pogodbenih obveznosti (vključno z odpremo potrdil);
- (i) vodenje evidence.

— Trženje.“

12 Nadzor nad naložbami je bil okrepljen s sprejetjem Direktive 2011/61/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2011 o upraviteljih alternativnih investicijskih skladov in spremembah direktiv 2003/41/ES in 2009/65/ES ter uredb (ES) št. 1060/2009 in (EU) št. 1095/2010 (UL L 174, str. 1), ki pa se ne uporablja za dejansko stanje v postopku v glavni stvari. Iz uvodnih izjav 34 in 58 te direktive izhaja, da se ta direktiva uporablja tudi za nepremičninske sklade.

Nizozemsko pravo

13 V skladu s členom 7(4) zakona o davku na dodano vrednost iz leta 1968 (Wet op de Omzetbelasting 1968) v različici, ki se uporabi v postopku v glavni stvari (v nadaljevanju: zakon o DDV), se „fizične osebe in subjekti v smislu splošnega zakona o državnih davkih (Algemene wet inzake rijksbelastingen), ki so podjetniki v smislu tega člena in ki bivajo ali imajo sedež na Nizozemskem ali ki imajo tam stalno poslovno enoto, ki so finančno, gospodarsko in organizacijsko tako povezani, da pomenijo eno enoto, [...] štejejo, ne glede na zahtevo enega ali več med njimi, na podlagi odločbe inšpektorja, zoper katero je možna pritožba, kot en sam podjetnik od prvega dneva v mesecu, ki sledi temu, v katerem je inšpektor sprejel to odločbo. Načini nastanka, spremembe in prenehanja davčne enote se lahko določijo z uredbo ministra.“

14 Člen 11(1)(i), točka 3, zakona o DDV v bistvu določa, da je upravljanje združenega premoženja investicijskih skladov in investicijskih družb za skupne naložbe oproščeno DDV.

Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

15 X je davčna enota v smislu člena 7(4) zakona o DDV, in sicer davčni zavezanec iz člena 4(4), drugi pododstavek, Šeste direktive.

- 16 Družba A Beheer NV (v nadaljevanju: A) je vključena v to davčno enoto.
- 17 Leta 1996 je A s tremi družbami, ki imajo sedež na Nizozemskem, sklenila pogodbe o opravljanju različnih storitev. Te družbe niso vključene v X. Te družbe je ustanovilo več pokojninskih skladov. Po ustanovitvi so družbe delnice in potrdila o lastništvu deležev izdale tretjim. Dejavnost družb obsega pridobivanje imetnikov deležev oziroma delničarjev, nakup in prodajo nepremičnin ter gospodarjenje z njimi. Te družbe nimajo zaposlenih. Delničarji od teh družb zahtevajo rezultate v obliki izplačila dividend.
- 18 Iz teh pogodb izhaja, da je A proti plačilu za te družbe opravljala te dejavnosti:
- (a) vse dejavnosti, ki jih mora družba A opraviti na podlagi svoje funkcije kot naročnikov statutarni direktor;
 - (b) vse dejavnosti izvršilne narave, ki jih mora naročnik izvajati na podlagi predpisov, družbenih pogodb, statotov in upravnih odločb;
 - (c) upravljanje naročnikovega premoženja, kot je opisano v prilogi I k pogodbi;
 - (d) vodenje poslovnih knjig, avtomatizirana obdelava podatkov in notranja revizija;
 - (e) razpolaganje z naročnikovim premoženjem, vključno z nakupom in prodajo nepremičnin, in
 - (f) pridobivanje imetnikov deležev oziroma delničarjev.
- 19 V prilogi I iz zgoraj navedene točke (c) je določeno:
- „Storitve, ki se nanašajo na upravljanje, [...] obsegajo:
- A. Upravljanje nepremičnin:
1. nadzor nad nepremičnino in njeno uporabo ter v ta namen vzdrževanje stikov z najemniki;
 2. angažiranje nepremičninskih posrednikov za račun naročnika, če je nepremičnina prazna; oceno kakovosti najemnikov;
 3. nadzor prostorov, ki bodo izpraznjeni, in izdelavo prevzemnega zapisnika;
 4. pobiranje najemnin [...] in upravljanje dolžnikov; obdelavo subvencij za najemnine;
 5. finančno načrtovanje za večja vzdrževalna dela in zagotovitev njihove izvedbe ter tehnično presojo del in nadzor nad njihovo izvedbo [...];
 6. zagotovitev opravljanja manjših vzdrževalnih del in nadzor nad njimi;
 7. zagotovitev dodatnih dobav in storitev; nadzor nad njihovo kakovostjo in obračun zanje dolgovanega najemnikom;
 8. administrativno obdelavo zgoraj navedenega in
 9. vsakodnevne pravne naloge; izvedbo zvišanj najemnin in podaljšanje najemnih pogodb.

[...]“

- 20 Vse dejavnosti, ki jih mora družba A opravljati na podlagi pogodb v postopku v glavni stvari, opravlja sama ali jih na njen račun in pod njeno odgovornostjo opravljajo tretji. Za navedene dejavnosti je družba A od vsake družbe iz postopka v glavni stvari prejela plačilo, katerega znesek je bil določen na 8 % teoretične letne najemnine za nepremičnine, ki spadajo k premoženju zadevne družbe.
- 21 Družba X ni plačala DDV za plačila, ki jih je prejela od teh treh nepremičninskih družb, ker je menila, da so bile storitve, ki jih je opravila sama oziroma so jih opravile tretje osebe pod njeno odgovornostjo, upravičene do oprostitve iz člena 11(1)(i), točka 3, zakona o DDV.
- 22 Inšpektor nacionalnega davčnega organa pa je menil, da sta DDV oproščeni samo dejavnosti, navedeni v točkah (e) in (f) zadevnih pogodb o upravljanju, in sicer nakup in prodaja nepremičnin ter pridobivanje imetnikov deležev oziroma delničarjev. Zato je na X naslovil odločbo o odmeri DDV za obdobje od 1. januarja do 31. decembra 1996.
- 23 Po ugovoru, ki je bil vložen zoper to odločbo, je inšpektor nacionalnega davčnega organa znižal znesek, določen v odločbi o odmeri davka, čeprav je menil, da del storitev, ki jih je opravila A, ni oproščen DDV. Ker je X menila, da znižanje ni dovolj visoko, je zoper odločbo inšpektorja nacionalnega davčnega organa vložila tožbo pri Rechtbank Breda (sodišče v Bredi). To sodišče je ugotovilo, da je tožba utemeljena, zadevno odločbo odpravilo in odmerjeni davek še bolj znižalo.
- 24 Inšpektor nacionalnega davčnega organa je zato zoper sodbo Rechtbank Breda (sodišče v Bredi) pri Gerechtshof te's Hertogenbosch (pritožbeno sodišče v Hertogenboschu) vložil pritožbo, vendar je to sodišče potrdilo prvostopenjsko sodbo.
- 25 Državni sekretar za finance je zoper sodbo Gerechtshof te's Hertogenbosch (pritožbeno sodišče v Hertogenboschu) pri Hoge Raad der Nederlanden (vrhovno sodišče Nizozemske) vložil kasacijsko pritožbo. Generalna pravobranilka pri Hoge Raad der Nederlanden (vrhovno sodišče Nizozemske) je v svojem stališču temu sodišču predlagala, naj kasacijsko pritožbo zavrne kot neutemeljeno.
- 26 Hoge Raad der Nederlanden (vrhovno sodišče Nizozemske) sprašuje, ali je treba investicijske družbe, kakršne so te družbe, v katerih je kapital zbran od več kot enega vlagatelja za nakup, posest, upravljanje in prodajo nepremičnin, zato da bi se iz njih dosegel dobiček, ki bo vsem imetnikom deležev izplačan v obliki dividend, pri čemer imajo ti korist tudi zaradi zvišanja vrednosti njihovega deleža, šteti za „posebne investicijske sklade“ v smislu člena 13(B)(d), točka 6, Šeste direktive. Natančneje, postavlja se vprašanje, ali okoliščina vlaganja v nepremičnine preprečuje uporabo navedene določbe.
- 27 Če bi bilo zadevne družbe mogoče šteti za „posebne investicijske sklade“ v smislu člena 13(B)(d), točka 6, Šeste direktive, se Hoge Raad der Nederlanden (vrhovno sodišče Nizozemske) sprašuje, ali je dejansko gospodarjenje z nepremičninami, ki vključuje vse, kar je povezano z najemom nepremičnin in vzdrževanjem, kar so te družbe prenesle na tretjo osebo, in sicer A, dejavnost „upravljanja“ v smislu te določbe.
- 28 Hoge Raad der Nederlanden (vrhovno sodišče Nizozemske) je v teh okoliščinah prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:
- „1. Ali je treba člen 13(B)(d), točka 6, Šeste direktive razlagati tako, da je treba družbo, ki jo ustanovi več kot en vlagatelj z edinim ciljem, da se zbrano premoženje vложи v nepremičnine, šteti za poseben investicijski sklad v smislu te določbe?
 2. Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen, ali je treba člen 13(B)(d), točka 6, Šeste direktive razlagati tako, da je s pojmom ‚upravljanje‘ zajeto dejansko gospodarjenje z nepremičninami družbe, ki ga je družba prenesla na tretjega?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo vprašanje glede pojma „posebni investicijski sklad“

- 29 Kot izhaja iz predložitvene odločbe, s prvim vprašanjem predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba člen 13(B)(d), točka 6, Šeste direktive razlagati tako, da je treba investicijske družbe, kot so družbe v postopku v glavni stvari, v katerih je kapital zbran od več vlagateljev za nakup, posest, upravljanje in prodajo nepremičnin, zato da bi se iz njih dosegel dobiček, ki bo vsem imetnikom deležev izplačan v obliki dividend, pri čemer imajo ti korist tudi zaradi zvišanja vrednosti njihovega deleža, šteti za „posebne investicijske sklade“ v smislu te določbe.
- 30 Najprej je treba spomniti, da iz ustaljene sodne prakse izhaja, da čeprav so oprostitve, ki jih določa med drugim člen 13(B)(d), točka 6, Šeste direktive, avtonomni pojmi prava Unije, ki morajo načeloma imeti skupno opredelitev zaradi preprečitve razhajanj v uporabi sistema DDV v različnih državah članicah, tako da države članice ne morejo spremeniti njihove vsebine, pa to ne velja, če je zakonodajalec Evropske unije nanje prenesel nalogo določitve nekaterih pojmov iz določb o oprostitvah (glej v tem smislu sodbe *Abbey National*, C-169/04, EU:C:2006:289, točki 38 in 39; *JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust in The Association of Investment Trust Companies*, C-363/05, EU:C:2007:391, točki 19 in 20; *Wheels Common Investment Fund Trustees in drugi*, C-424/11, EU:C:2013:144, točka 16, in *ATP PensionService*, C-464/12, EU:C:2014:139, točka 40).
- 31 Člen 13(B)(d), točka 6, Šeste direktive pa državam članicam podeljuje pristojnost za opredelitev pojma „posebni investicijski skladi“ (glej sodbi *Wheels Common Investment Fund Trustees in drugi*, C-424/11, EU:C:2013:144, točka 16, in *ATP PensionService*, C-464/12, EU:C:2014:139, točka 40).
- 32 Ta pristojnost za opredelitev, ki je torej priznana državam članicam, pa je kljub temu omejena s prepovedjo vplivanja na besedilo oprostitve, ki ga uporablja zakonodajalec Unije. Država članica med drugim ne more, ne da bi zanikala pojem „posebni investicijski skladi“, med posebnimi investicijskimi skladi izbrati tistih, za katere je mogoča oprostitve plačila davka, in tistih, za katere oprostitve ni mogoča. Navedena določba ji torej daje le pristojnost, da v svojem nacionalnem pravu opredeli sklade, ki ustrezajo pojmu „posebni investicijski skladi“ (glej v tem smislu sodbe *JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust in The Association of Investment Trust Companies*, C-363/05, EU:C:2007:391, točke od 41 do 43; *Wheels Common Investment Fund Trustees in drugi*, C-424/11, EU:C:2013:144, točka 17, in *ATP PensionService*, C-464/12, EU:C:2014:139, točka 41).
- 33 Pri pristojnosti za opredelitev pojma „posebni investicijski skladi“, ki je priznana državam članicam, se morajo spoštovati tudi cilji, ki jim sledi Šesta direktiva, in načelo davčne nevtralnosti, na katerem temelji skupni sistem DDV (glej v tem smislu sodbe *JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust in The Association of Investment Trust Companies*, C-363/05, EU:C:2007:391, točki 22 in 43; *Wheels Common Investment Fund Trustees in drugi*, C-424/11, EU:C:2013:144, točka 18, in *ATP PensionService*, C-464/12, EU:C:2014:139, točka 42).
- 34 V tem pogledu je treba pripomniti, da je cilj oprostitve transakcij, ki so povezane z upravljanjem posebnih investicijskih skladov, predvsem olajšati vlagateljem vlaganje v vrednostne papirje prek investicijskih skladov z izključitvijo stroškov DDV in tako z zagotovitvijo, da je skupni sistem DDV nevtralen glede izbire med neposrednimi naložbami v vrednostne papirje in naložbami, ki se opravijo po posredniku v obliki kolektivnih naložbenih podjetij (glej sodbe *JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust in The Association of Investment Trust Companies*, C-363/05, EU:C:2007:391, točka 45; *Wheels Common Investment Fund Trustees in drugi*, C-424/11, EU:C:2013:144, točka 19, in *ATP PensionService*, C-464/12, EU:C:2014:139, točka 43).

- 35 Za uporabo Šeste direktive je treba torej ugotoviti, ali je mogoče družbe, ki imajo take lastnosti kot družbe v postopku v glavni stvari, ki jih je ustanovilo več vlagateljev z edinim ciljem, da se zbrano premoženje vложи v nepremičnine, šteti za „posebni investicijski sklad“ v smislu člena 13(B)(d), točka 6, te direktive.
- 36 Spomniti je treba, da so skladi, ki pomenijo kolektivne naložbene podjeme za vlaganja v prenosljive vrednostne papirje v smislu direktive KNPVP, posebni investicijski skladi (glej v tem smislu zlasti sodbe Deutsche Bank, C-44/11, EU:C:2012:484, točka 32; Wheels Common Investment Fund Trustees in drugi, C-424/11, EU:C:2013:144, točka 23, in ATP PensionService, C-464/12, EU:C:2014:139, točka 46). Kot izhaja iz člena 1(2) te direktive, so kolektivni naložbeni podjemi za vlaganja v prenosljive vrednostne papirje podjemi, katerih edini namen je skupno vlaganje kapitala, zbranega pri javnosti, v prenosljive vrednostne papirje, ki poslujejo po načelu razpršitve tveganj in katerih enote premoženja se na zahtevo imetnikov ponovno odkupijo ali izplačajo, neposredno ali posredno, iz sredstev teh podjetij.
- 37 Poleg tega je treba za posebne investicijske sklade šteti tudi sklade, ki niso kolektivni naložbeni podjemi v smislu direktive KNPVP, vendar imajo enake lastnosti kot ti podjemi in zato opravljajo enake transakcije ali so vsaj toliko primerljivi z njimi, da jim konkurirajo (glej v tem smislu sodbe Abbey National, C-169/04, EU:C:2006:289, točke od 53 do 56; JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust in The Association of Investment Trust Companies, C-363/05, EU:C:2007:391, točke od 48 do 51; Wheels Common Investment Fund Trustees in drugi, C-424/11, EU:C:2013:144, točka 24, in ATP PensionService, C-464/12, EU:C:2014:139, točka 47).
- 38 Vendar je treba ugotoviti, da družb, kot so te iz postopka v glavni stvari, ki jih je ustanovilo več vlagateljev z edinim namenom, da se zbrano premoženje vложи v nepremičnine, ni mogoče šteti za kolektivni naložbeni podjem v smislu direktive KNPVP. Za naložbo, sestavljeno izključno iz nepremičnin, namreč ne velja direktiva KNPVP, saj se ta v skladu s členom 1(1) in (2) uporablja le za naložbe v vrednostne papirje.
- 39 Da bi bilo mogoče družbe, kot so te iz postopka v glavni stvari, šteti za posebne investicijske sklade, ki so v smislu člena 13(B)(d), točka 6, Šeste direktive oproščeni DDV, morajo tako imeti enake lastnosti kot kolektivni naložbeni podjemi, kot jih določa Direktiva KNPVP, opravljati enake transakcije ali biti vsaj toliko primerljive z njimi, da jim konkurirajo.
- 40 V zvezi s tem je treba najprej navesti, da se, kot je generalna pravobranilka navedla v točkah od 22 do 29 sklepnih predlogov, oprostitev iz člena 13(B)(d), točka 6, Šeste direktive uporablja za naložbene podjeme, ki so predmet posebnega nadzora na nacionalni ravni.
- 41 Kot je Sodišče že večkrat poudarilo pri razlagi oprostitve pri upravljanju posebnih investicijskih skladov v smislu te določbe, je bila ureditev DDV usklajena že pred uskladitvijo zakonodaje o dovoljenjih in nadzoru investicijskih skladov ter zlasti pred Direktivo KNPVP (sodbi Abbey National, C-169/04, EU:C:2006:289, točka 55, in JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust in The Association of Investment Trust Companies, C-363/05, EU:C:2007:391, točka 32).
- 42 Kot je navedla generalna pravobranilka v točki 21 sklepnih predlogov, so prvotno namreč države članice kot investicijske sklade določile sklade, ki so bili regulirani na nacionalni ravni in za katere so tako veljali predpisi o dovoljenjih in nadzoru, to je odobritev s strani javnih organov in nadzor predvsem zaradi varstva vlagateljev. Napotitev na nacionalno pravo držav članic za opredelitev pojma „posebni investicijski skladi“ je tako omogočila, da je oprostitev na podlagi člena 13(B)(d), točka 6, Šeste direktive pridržana za naložbe, ki so pod posebnim državnim nadzorom.
- 43 Iz prve in druge uvodne izjave Direktive KNPVP izhaja, da ker se zakonodaja posameznih držav članic v zvezi s kolektivnimi naložbenimi podjetji razlikuje, predvsem glede obveznosti in nadzora v zvezi s temi podjetji, jo je zakonodajalec Unije želel koordinirati zaradi približevanja pogojev konkurence

med temi podjemi na ravni Unije, da bi se zagotovila učinkovitejša in enotnejša zaščita za imetnike enot premoženja in da se kolektivnemu naložbenemu podjetju v eni državi članici olajša trženje v drugih državah članicah.

- 44 Tako je Direktiva KNPVP za kolektivne naložbene podjeme v državah članicah določila minimalna skupna pravila o dovoljenjih, obliki in dejavnosti KNPVP, ustanovljenih v državah članicah, in podatkih, ki jih morajo objavljati.
- 45 S tem ko je Direktiva KNPVP na ravni Unije uvedla prve elemente ureditve nadzora za investicijske sklade, je omejila polje proste presoje, ki ga imajo države članice glede opredelitve posebnih investicijskih skladov v smislu člena 13(B)(d), točka 6, Šeste direktive.
- 46 Koordinacija – na ravni Unije – ureditve nadzora naložb se torej prekriva s pristojnostjo opredelitve s strani držav članic. Pojem „posebni investicijski sklad“ v smislu člena 13(B)(d), točka 6, Šeste direktive torej opredeljujeta hkrati pravo Unije in nacionalno pravo.
- 47 Sodišče je tako presodilo, da je treba za posebne investicijske sklade, ki so v smislu te določbe oproščeni DDV, šteti po eni strani naložbe, ki spadajo pod Direktivo KNPVP in za katere v tem okviru velja poseben državni nadzor, in po drugi strani sklade, ki niso kolektivni naložbeni podjemi v smislu te direktive, vendar imajo enake lastnosti kot ti podjemi in opravljajo enake transakcije ali so vsaj toliko primerljivi z njimi, da jim konkurirajo (sodbi *Wheels Common Investment Fund Trustees* in drugi, C-424/11, EU:C:2013:144, točki 23 in 24, in *ATP PensionService*, C-464/12, EU:C:2014:139, točki 46 in 47).
- 48 Kot je navedla generalna pravobranilka v točki 27 sklepnih predlogov, lahko le za naložbe, za katere velja poseben državni nadzor, veljajo isti konkurenčni pogoji in le te naložbe lahko nagovarjajo isti krog vlagateljev. Te druge vrste investicijskih skladov so lahko torej načeloma upravičene do oprostitve, določene v členu 13(B)(d), točka 6, Šeste direktive, če države članice tudi zanje določijo poseben državni nadzor.
- 49 Iz tega izhaja, da je v postopku v glavni stvari naložba, ki jo sestavljajo izključno nepremičnine in za katero ne veljajo predpisi o nadzoru, ki so določeni v pravu Unije in ki se uporabljajo od leta 1996, in sicer Direktiva KNPVP, lahko posebni investicijski sklad v smislu člena 13(B)(d), točka 6, Šeste direktive le, če za ta sklad nacionalno pravo določi poseben državni nadzor.
- 50 Ker iz navedb predložitvenega sodišča ni razvidno, ali gre v postopku v glavi stvari za to, mora to presojo opraviti predložitveno sodišče.
- 51 Če bi predložitveno sodišče ugotovilo, da za tri družbe, za katere je A opravljala različne storitve, velja poseben državni nadzor, je treba preučiti še, ali imajo te družbe tudi druge lastnosti, ki se zahtevajo za opredelitev kot posebni investicijski sklad, ki je lahko oproščen DDV glede na namen člena 13(B)(d), točka 6, Šeste direktive in načelo davčne nevtralnosti.
- 52 V zvezi s tem X in Evropska komisija menita, da so lastnosti družb iz postopka v glavni stvari enake lastnostim posebnega investicijskega sklada, kot izhajajo iz sodne prakse Sodišča. Investicijski sklad naj bi bil tako primerljiv s kolektivnimi naložbenimi podjetji, kot jih določa Direktiva KNPVP, če so osebe kupile pravice do udeležbe v tem skladu, če je donos tako izvedenih naložb odvisen od rezultatov naložb, ki jih izvedejo upravitelji sredstev v obdobju, v katerem imajo te osebe navedene deleže, in če imajo imetniki deležev pravico do dobička ali prevzemajo tveganja upravljanja tega sklada (v tem smislu glej sodbo *Wheels Common Investment Fund Trustees* in drugi, C-424/11, EU:C:2013:144, točka 27). V enakem smislu je Sodišče presodilo, da je mogoče pokojninske sklade podjetja šteti za posebne investicijske sklade, če jih financirajo upravičenci do pokojnine, če se privarčevana sredstva investirajo po načelu razpršitve tveganj in če tveganja naložb nosijo zavarovanci (sodba *ATP PensionService*, C-464/12, EU:C:2014:139, točka 59).

- 53 Izkaže se, da glede na navedbe predložitvenega sodišča in glede na podatke iz spisa, ki so bili predloženi Sodišču, to velja za družbe iz postopka v glavni stvari.
- 54 Te družbe zbirajo kapital iz različnih pokojninskih skladov in njihov cilj je nakup, posest, upravljanje in prodaja nepremičnin, z namenom doseganja kar najvišjega mogočega dobička. Te družbe so izdale potrdila o lastništvu deležev, na podlagi katerih so njihovi imetniki upravičeni do sorazmernega deleža dobička teh družb v obliki dividend. Imetniki potrdil o lastništvu deležev so upravičeni tudi do dobička zadevne družbe zaradi zvišanja vrednosti njihovega deleža. Imetniki deležev nosijo tveganje naložb. Vlagatelji, ki so sredstva naložili v kapital ene od teh družb, nosijo tveganje, ki je povezano z upravljanjem sredstev, zbranih v tej družbi. Dobiček teh vlagateljev je – v obliki dividend – odvisen od donosa sredstev zadevne družbe. Kapital družb v postopku v glavni stvari je na voljo različnim vlagateljem, ki imajo možnost, da svoja potrdila o lastništvu deležev prenesejo na tretje osebe, če to želijo. Poleg tega se lahko vpišejo tudi novi vlagatelji in v zadevno družbo vložijo nov kapital.
- 55 Ugotoviti je treba, da argumenta švedske vlade glede neobstoja razpršitve tveganj nepremičninskega sklada ni mogoče sprejeti.
- 56 V zvezi s tem glede družb v postopku v glavni stvari na podlagi navedb, podanih na obravnavi, in na podlagi spisa, ki je bil predložen Sodišču, izhaja, da je bilo zbrano premoženje vloženo po načelu razpršitve tveganj. Sredstva se vlagajo v različne kategorije nepremičnin, tako stanovanjske kot poslovne, in tudi v različna geografska območja.
- 57 Kot je poudarila Komisija, dejstvo, da gre v tem primeru za vlaganja v nepremičnine, ne vpliva na naravo dejavnosti treh družb iz postopka v glavni stvari, in sicer na kolektivno upravljanje premoženja. Člen 13(B)(d), točka 6, Šeste direktive se namreč na splošno nanaša na „posebne investicijske sklade“, brez navedbe konkretne oblike naložb ali razlikovanja glede na sredstva, v katera se premoženje naloži. Nič torej ne kaže na to, da bi oprostitev iz te določbe veljala le za naložbe v vrednostne papirje in da bi bile druge oblike naložb izključene iz te oprostitve. Niti okoliščine, niti besedilo člena 13(B)(d), točka 6, Šeste direktive, niti cilj te določbe ne kažejo na to, da je bil namen zakonodajalca Unije uporabo te določbe omejiti le na kolektivne naložbene podjeme, ki vlagajo v vrednostne papirje.
- 58 Predložitveno sodišče pa vendar sprašuje, ali je cilj oprostitve iz te določbe, kot ga je opredelilo Sodišče, mogoče doseči, če gre za nepremičnine, in ob tem zlasti poudarja, da se sodna praksa Sodišča glede te oprostitve nanaša le na vlaganja v vrednostne papirje.
- 59 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da je mogoče, kot navaja X, dejstvo, da se obstoječa sodna praksa Sodišča nanaša na položaje, v katerih je bilo kolektivno premoženje naloženo v vrednostne papirje, pojasniti s predmetom postopkov, ki so potekali pred Sodiščem do danes, saj Sodišču ni bilo treba analizirati dejstev v zvezi z naložbami v druga sredstva.
- 60 Kot pa izhaja iz šeste uvodne izjave člena 24 Direktive KNPVP in člena 19(1)(e) iste direktive v različici, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2001/108, ki se ne uporablja za čas dejanskega stanja spora o glavni stvari, je namen koordinacije zakonodaje o nadzoru, da zajame ne le KNPVP, temveč tudi druge kolektivne naložbene podjeme (glej v tem smislu sodbo JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust in The Association of Investment Trust Companies, C-363/05, EU:C:2007:391, točki 32 in 34). Naložbe v vrednostne papirje torej pomenijo le posebno obliko reguliranih naložb.
- 61 Dejstvo, da Direktiva 2011/61, ki na ravni Unije pomeni naslednji korak pri usklajevanju posebnega državnega nadzora nad naložbami, velja tudi za nepremičninske sklade, kar je izrecno navedeno v uvodni izjavi 34 te direktive, tako razlago potrjuje.
- 62 V tem kontekstu bi bilo neupravičene nepremičninskih družb, kot so te v postopku v glavni stvari, do davčne oprostitve iz člena 13(B)(d), točka 6, Šeste direktive, ker naj bi se upravljanje premoženja nanašalo na nepremičnine, v nasprotju z načelom davčne nevtralnosti.

- 63 Kakor hitro namreč za naložbe, ne glede na to, ali so sestavljena iz vrednostnih papirjev ali nepremičnin, velja primerljiv poseben državni nadzor, sta ti dve vrsti naložb v neposredni konkurenci. Za vlagatelja je namreč v obeh primerih pomembna le donosnost njegovega kapitala. Načelo davčne nevtralnosti pa po ustaljeni sodni praksi ne dopušča, da bi bile podobne in zato med seboj konkurenčne storitve z vidika DDV obravnavane različno (glej sodbo *Wheels Common Investment Fund Trustees in drugi*, C-424/11, EU:C:2013:144, točka 21 in navedena sodna praksa).
- 64 Zato je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 13(B)(d), točka 6, Šeste direktive razlagati tako, da se investicijske družbe, kot so družbe v postopku v glavni stvari, v katerih je kapital zbran od več vlagateljev, ki nosijo tveganje, povezano z upravljanjem sredstev, ki je v teh družbah zbran z namenom nakupa, posesti, upravljanja in prodaje nepremičnin, zato da bi se z njimi dosegel dobiček, ki bo vsem imetnikom deležev izplačan v obliki dividend, pri čemer imajo ti korist tudi zaradi zvišanja vrednosti njihovega deleža, lahko štejejo za „posebne investicijske sklade“ v smislu te določbe, če je zadevna država članica za te družbe določila poseben državni nadzor.
- Drugo vprašanje: pojem „upravljanje“*
- 65 Z drugim vprašanjem predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba člen 13(B)(d), točka 6, Šeste direktive razlagati tako, da se pojem „upravljanje“ iz te določbe nanaša tudi na dejansko gospodarjenje z nepremičninami posebnega investicijskega sklada, ki ga je ta sklad prenesel na tretjega.
- 66 Iz obrazložitve predložitvenega sklepa izhaja po eni strani, da je s „tretjim“ mišljena družba A, ki je prevzela vse dejavnosti upravljanja za vse tri družbe v postopku v glavni stvari, vključno s poslovodstvom, in po drugi strani, da dejansko gospodarjenje nepremičnine zajema predvsem njeno dajanje v najem, upravljanje obstoječih najemnih razmerij in prenos vzdrževanja na druge tretje osebe ter njegovo nadziranje.
- 67 Ugotoviti je torej treba, ali se upravljanje v smislu člena 13(B)(d), točka 6, Šeste direktive nanaša le na nakup in na prodajo zadevnih nepremičnin ali tudi na dejansko gospodarjenje s temi nepremičninami.
- 68 V zvezi s tem je treba opozoriti, da iz ustaljene sodne prakse izhaja, da je treba izraze, uporabljene za opredelitev oprostitev iz člena 13 Šeste direktive, razlagati ozko. Vendar pa mora biti razlaga teh izrazov v skladu s cilji navedenih oprostitev in mora upoštevati zahteve načela davčne nevtralnosti, ki je neločljivo povezano s skupnim sistemom DDV. To pravilo ozke razlage torej ne pomeni, da je treba izraze, uporabljene za opredelitev oprostitev iz navedenega člena 13, razlagati tako, da bi se jim odvzeli učinki (glej zlasti sodbi *Zimmermann*, C-174/11, EU:C:2012:716, točka 22 in navedena sodna praksa, ter *Mapfre asistencia in Mapfre warranty*, C-584/13, EU:C:2015:488, točka 26).
- 69 Kot je Sodišče že razsodilo, je pojem upravljanja posebnih investicijskih skladov iz člena 13(B)(d), točka 6, Šeste direktive avtonomen pojem prava Unije, katerega vsebine države članice ne morejo spremeniti (sodba *Abbey National*, C-169/04, EU:C:2006:289, točka 43).
- 70 Zakonodajalec Unije tega pojma ni opredelil.
- 71 Vendar pa je Sodišče navedlo, da se oprostitev upravljanja posebnih investicijskih skladov nanaša na tiste transakcije, ki so značilne za dejavnost kolektivnih naložbenih podjetij (sodbe *Abbey National*, C-169/04, EU:C:2006:289, točka 63; *Deutsche Bank*, C-44/11, EU:C:2012:484, točka 31, in *ATP PensionService*, C-464/12, EU:C:2014:139, točka 65). Zlasti je glede storitev upravljanja, ki jih zagotavlja tretji upravljavec, odločilo, da morajo te transakcije sestavljati posebno celoto, ki se presoja celovito, in tvoriti posebne in bistvene dejavnike za upravljanje posebnih investicijskih skladov (sodba *ATP PensionService*, C-464/12, EU:C:2014:139, točka 65).

- 72 Poleg upravljanja naložb so značilne naloge kolektivnih naložbenih podjetij tudi naloge upravljanja kolektivnih naložbenih podjetij, kot so te, ki so navedene v Prilogi II k Direktivi KNPVP pod rubriko „Upravne naloge“ (sodba ATP PensionService, C-464/12, EU:C:2014:139, točka 66).
- 73 Sodišče je tako presodilo, da pod pojem upravljanja posebnih investicijskih skladov v smislu člena 13(B)(d), točka 6, Šeste direktive ne spada le upravljanje investicij, ki vključuje izbiro in prenos sredstev, ki so predmet tega upravljanja, ampak tudi upravne in računovodske storitve, zlasti storitve, kot so izračun prihodka in cene enot premoženja ali delnic skladov, vrednotenje sredstev, računovodstvo, priprava izjav o razdelitvi prihodka, priprava informacij in dokumentacije za periodična poslovna poročila, davčne napovedi, statistike in DDV ter priprava napovedi pričakovanih prihodkov (glej sodbi Abbey National, C-169/04, EU:C:2006:289, točke 26, 63 in 64, in ATP PensionService, C-464/12, EU:C:2014:139, točka 68).
- 74 Po drugi strani pa je Sodišče presodilo tudi že, da naloge depozitarja kolektivnih naložbenih podjetij ter preproste materialne in tehnične storitve, kot je vzpostavitev informacijskega sistema, niso pokrite s členom 13(B)(d), točka 6, Šeste direktive (sodba Abbey National, C-169/04, EU:C:2006:289, točki 65 in 71).
- 75 Vlade, ki so predložile stališča, menijo, da če je treba nepremičninske družbe iz postopka v glavni stvari obravnavati kot posebni investicijski sklad v smislu člena 13(B)(d), točka 6, Šeste direktive, pojem „upravljanje“ v smislu te določbe vključuje upravljanje naložb, zlasti odločitve in nasvete glede nakupa in prodaje premoženja, ki predstavlja te naložbe, ter storitve, ki so navedene v Prilogi II k Direktivi KNPVP pod rubriko „Upravne naloge“. Vendar pa preproste materialne in tehnične storitve, kot so vzpostavitev informacijskega sistema ali dejansko gospodarjenje z nepremičninami zadevne družbe, s tem pojmom niso zajete.
- 76 X in Komisija pa trdita, da so dejavnosti, ki jih izvaja družba A v korist svojih treh sopogodbenic, kot so bile navedene v točki 19 te sodbe, zajete s pojmom upravljanja posebnih investicijskih skladov. Namen vseh teh dejavnosti naj bi bila optimizacija upravljanja nepremičnin, ki predstavljajo kapital treh družb, sopogodbenic družbe A, in posledično povečanje vrednosti deležev vlagateljev v posebne investicijske sklade.
- 77 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da je specifična dejavnost posebnega investicijskega sklada skupno vlaganje zbranega kapitala (glej v tem smislu sodbo GfBk, C-275/11, EU:C:2013:141, točki 22 in 24). Če so torej sredstva takega sklada nepremičnine, njegova specifična dejavnost zajema po eni strani dejavnosti izbire, nakupa in prodaje nepremičnin in po drugi strani upravne in računovodske storitve, kot so navedene v točki 73 te sodbe.
- 78 Nasprotno pa dejansko gospodarjenje z nepremičninami ni specifično za delovanje posebnih investicijskih skladov, ker presega različne dejavnosti, povezane s kolektivnimi naložbami zbranega kapitala. Če je namen dejanskega gospodarjenja nepremičnin ohranjanje in povečanje vložene premoženja, njegov cilj ni specifičen za dejavnost posebnega investicijskega sklada, ampak je vključen v kakršno koli investicijo.
- 79 Glede na zgoraj navedeno je treba na drugo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 13(B)(d), točka 6, Šeste direktive razlagati tako, da se pojem „upravljanje“ iz te določbe ne nanaša na dejansko gospodarjenje z nepremičninami posebnega investicijskega sklada.

Stroški

- 80 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (peti senat) razsodilo:

1. Člen 13(B)(d), točka 6, Šeste direktive Sveta z dne 17. maja 1977 o usklajevanju zakonodaje držav članic o prometnih davkih – Skupni sistem davka na dodano vrednost: enotna osnova za odmero (77/388/EGS), kakor je bila spremenjena z Direktivo Sveta 91/680/EGS z dne 16. decembra 1991, je treba razlagati tako, da se investicijske družbe, kot so družbe v postopku v glavni stvari, v katerih je kapital zbran od več vlagateljev, ki nosijo tveganje, povezano z upravljanjem sredstev, ki je v teh družbah zbran z namenom nakupa, posesti, upravljanja in prodaje nepremičnin, zato da bi se iz njih dosegel dobiček, ki bo vsem imetnikom deležev izplačan v obliki dividend, pri čemer imajo ti korist tudi zaradi zvišanja vrednosti njihovega deleža, lahko štejejo za „posebne investicijske sklade“ v smislu te določbe, če je zadevna država članica za te družbe določila poseben državni nadzor.
2. Člen 13(B)(d), točka 6, Šeste direktive 77/388 je treba razlagati tako, da se pojem „upravljanje“ iz te določbe ne nanaša na dejansko gospodarjenje z nepremičninami posebnega investicijskega sklada.

Podpisi